Sidste år var Venstres landsmøde præget af Venstres 100 års jubilæum. Vi fandt, at vi med megen ret kunne se tilbage over Venstres virke i dansk politik, men vi ønskede først cg fremmest at vende blikket fremad.

Vi vedtog principprogrammet "Frem mod år 2000".

Også i år vil vi dvæle lidt ved den nærmeste fortid, men ligesom i fjor vil vi især beskæftige os med fremtiden. Ilcke på det lange sigt. Vort kig fremad og tilbage vil blive kortere. Det drejer sig om den aktuelle politik. Det er kun seks år siden, at tanken om et regeringssamarbejde mellem de tre ikke-socialistiske partier, Venstre, Konservative og Radikale, blev bragt ind i realistiske overvejelser. Før den tid var tanken anset for en umulighed. Partierne slæbte støv med sig fra århundredskiftet, hvor Venstre stod skarpt overfor datidens konservative. Og Venstre og Radikale splittedes i 1905. På en måde, så et regeringsfællesskab mellem de to partier ikke føltes naturligt i en lang årrække.

De radikale følte sig bedre hjemme hos Socialdemokratiet. Mandatmæssigt betalte de dyrt for, at de så længe holdt Socialdemokratiet ved magten. Så længe, der ikke i partierne var folk, der kunne skræve over de gamle politiske fordomme, var det socialdemokratikratisk-radikale regeringssamarbejde den eneste regeringsmulighed. Sådan var det indtil for få år siden.

Ganske vist havde vi en ikke-socialistisk regering fra 195o til 1953, men hverken Socialdemokrater eller Radikale lagde skul på, at det skulle være en engangs-foreteelse. Den radikale støtte fik vi i første omgang, fordi Socialdemokratiet følte sig politisk lammet og ikke ønskede at danne regering. Senere - i 1953 - fik vi støtten en kort tid, fordi De radikale vidste, at kun Venstre kunne gennemføre den nødvendige grundlovsændring. Stemmetallene ved folkeafstemningen bekræftede denne antagelse. Hvor store, Venstres muligheder i virkeligheden var for at danne regering i 1957, bør vi nok lade historien og de politiske testamenter udtale sig om. I hvert fald var De radikales "tilbud" til Venstre næppe udtryk for noget ønske om at styrke Venstre, men højst om at splitte et etableret samarbejde mellem de to partier, der dannede regering fra 195o til 1953.

Den nye situation opstod efter valget i 1964. Forud for dette havde de radikale ledere erklæret, at de ikke ønskede at fortsætte regeringssamarbejdet med Socialdemokratiet, hvis de ikke fik fremgang. Fremgang fik de ikke. Tværtimod tabte de to partier det flertal, de havde tilsammen. De radikale var nået så langt ned i

vælgerandel, at man for alvor kunne tale om, at deres eksistens var truet. Ikke underligt, at radikale med den nuværende statsminister og den nuværende folketingsmand i spidsen erkendte, at en fortsat sammenkobling til Socialdemokratiet kunne betyde udslettelse for Det radikale Venstre.

Sådan var baggrunden for Venstre-initiativet fra Svanninge den 4. august 1965 - for knap seks år siden! Jeg var klar over, at De radikale ikke pludselig på nogle måneder var kommet til at elske Venstre. Men jeg vidste, at De radikale havde et behov. Et behov for frigørelse fra det Socialdemokrati, der gennem en menneskealder havde udmarvet det. Venstre havde også et behov. Vi ønskede en række politiske synspunkter gennemført. Vi vidste, at de kun kunne gennemføres i en regering af liberal observans.

Venstre vidste, at hvad der skilte de to tidligere arvefjender Radikale og Konservative ikke længere var realiteter, men indbildte fordomme og forskelle, som ingen af partierne havde rystet af sig, og som ingen åbenbart af vælgermæssige grunde ønskede at ryste af sig.

Resultatet af Svanninge-initiativet blev naturligvis ikke straks en VKR-regering, men den kom, før nogen havde troet det muligt. Tilfældet gav os en venlig hånd, der fremskyndede udviklingen. Sammen med De Radikale gennemførte Venstre og Socialdemokratiet en økonomisk lovgivning, hvis forudsætning for Venstre var en begyndende løsning af boligproblemet. Det gav chok-valg for bl.a. Socialdemokratiet ved kommunevalgene i 1966. I efteråret kom det socialdemokratiske desperationsvalg om kildeskatten. Når hr. Jens Otto Krag drømmer særligt onde drømme, må han mindes den socialdemokratiske annonce-kampagne, der lovede, at selvangivelserne for fremtiden skulle være henvist til skraldespanden. Annoncerne gav næsten indtryk af, at nu skulle lønmodtagerne beholde hele lønnen. Arbejdsgiverne skulle jo betale skatten! Kildeskatten var lyksalighedens skat. Fortalte man! Hr. J. 0. Krag mente vel, at kildeskatten var den store valgfidus. Kildeskattevalget gav da også resultater. Socialdemokraterne tabte syv mandater, men den yderligtgående socialistiske fløj vandt til gengæld så meget, at vi for første gang fik et socialistisk flertal i Danmark.

Hr. Krag, der før valget havde udtalt sig om, at han ikke ville støtte sig til folkesocialister og det, der var værre, skiftede mening. Vi fik det røde kabinet.

Hr. Krags heroisme førte allerede 14 måneder senere til et nyt valg, hvor

Socialdemokratiet tabte yderligere syv mandater, og hvor udviklingen klart pegede på en VKR-regering.
Om nogle måneder skal vi til valg. VKR-regeringen skal stå til ansvar for sine handlinger. Som oppositionen skal det. Når vi skal ud i valgkampen - og den er vel så småt begyndt - skal vi ikke male tingene og udviklingen lysere, end tilfældet er. Men heller ikke det modsatte.
Jeg har nogle ord at sige om det i eftermiddag. Vi skal villigt erkende, at det har taget tid for regeringen at lære at samarbejde. At turde vise mod. Vi var for bløde i 1968, da befolkningen var indstillet på en gennemgribende økonomisk sanering. Vi lyttede for meget til de falske forudsigelser, der varslede dystre beskæftigelsestal. Heller ikke i dette forår nåede vi helt det, som Venstre kunne have håbet, men Venstre er, som de andre regeringspartier, ansvarlig for de resultater, der blev nået. Når denne selverkendelse er foretaget - må det føjes til, at ingen anden regering kunne have nået så gode resultater, som VKR-regeringen har nået. Det er ikke for meget sagt, at VKR-regeringens tid har betegnet en af de store reformperioder i dansk politik. Vi har nået meget. Danskerne har aldrig haft det bedre. Men vi ønsker, at de skal få det endnu bedre. Vi ønsker at fremme en liberal samfundsudvikling med økonomiske fremskridt og med sikring af det enkelte menneskes tryghed og udfoldelsesmuligheder.
Vi vil videre. Vi vil skabe et varmere, et mere menneskeligt samfund. Det tror vi, at vi bedst kan i et samarbejde med de to partier, vi nu danner regering sammen med.
På valgdagen skal det danske folk vælge. Vælge mellem en VKR-regering der vel ikke har været fuldkommen, men som dog har foretaget en økonomisk sanering og gennemført store reformer. En VKR-regering, hvis sigte er liberalt. Eller en regering, der støtter sig til de socialistiske kræfter i dansk politik. Et nyt rødt kabinet, om man vil. Der er kun de to flertalsmuligheder i dagens politik. Ingen af de tre nuværende regeringspartier har - hvor frit nogle af deres tilhængere end hævder, at de står - udtrykt noget ønske om at være støtte for en socialdemokratisk regering.
Og ikke så underligt. Socialdemokratiet har ikke som oppositionen kvalificeret sig som regeringsdueligt parti.
Og hvad er det i det hele taget for et Socialdemokrati,

man taler om? Er det det Anker Jørgenske, der gerne samarbejder med grupperne

yderst til venstre i dansk politik?. Eller er det med Henry Grünbaums eller Mogens Camres? Eller er det Per Hækkerup, der vel i dag er der eneste socialdemokratiske politiker, der bærer en folkelig stauningsk arv videre? Eller er det det en Jens Otto Krag, der står for - ja for hvad, forresten? Følger man hans politiske vandring og hans politiske udtalelser, kan man godt blive i tvivl.

Det er de to regeringsmuligheder, der er i dansk politik. Den nuværende og den socialistiske.

Lad så være, at en og anden ikke har fået alle ønsker opfyldt af denne regering.

Jeg er dog ikke i tvivl om, hvad vælgerne vil vælge, når valgdagen kommer. Jeg tror, at vi også til nytår 1972 har en VKR-regering. Fordi den repræsenterer det liberale livssyn, som flertallet af danskere deler. Og fordi dens modstykke er en socialisme, som et flertal af den danske befolkning vender sig imod.

Venstre har gennem sin politik villet bryde socialdemokratiets politiske magt. Jeg tror det er lykkedes for en lang årrække.

Som Venstre-mand ser jeg med fortrøstning på valget. På dets resultat for Venstre, Danmarks liberale parti.

Og på det, der bliver valgets konsekvens.

Vi har nået meget i denne regering. Men vi skal nå meget endnu. Udviklingen skal fortsætte. Vi er midt i et stykke arbejde. Venstre vil videre.